

STUDY ON THE UTILITY OF CONTRASTIVE ANALYSIS IN THE CONTEXT OF AUTHENTIC TEXTS CORPUS DEVELOPMENT

Laris BULAI

“Al. Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: Our paper analyses the condition of the contrastive linguistics in relation with the development of the corpus of authentic texts, nowadays. While the contrastive analysis had faced a real evolution at the beginning of the 20th century, it started to lose the interest of linguists once it was associated to the teaching languages area of study. The lack of a strong theoretical fundament as well as the unreliability of a made-up material used in the analyses has generated a decline of the importance of contrastive studies. Anyway, the things have changed up along with the forthcoming of the corpuses of authentic texts. The elaboration of such authentic language corpuses has drawn the attention of the linguists and it has generated a new evolution of the contrastive linguistics materialized in many corpus based contrastive studies since '70s - '80s.

Keywords: contrastive linguistics, comparative linguistics, contrastive analysis, contrastive study, authentic language corpus.

Preliminarii

Obiectivul principal al unui studiu contrastiv este de a pune în valoare trăsăturile distinctive dintre două sau mai multe limbi cu privire la particularități ale anumitor categorii gramaticale, lexicale etc, elementele analizate în cadrul acestor studii putând fi diverse. O reafirmare a lingvisticii contrastive are loc odată cu creșterea semnificativă a numărului de studii contrastive înregistrată începând cu anii '70, după ce, câteva decenii mai devreme fusese asociată tehnicilor de predare a limbilor străine și astfel marginalizată și evaluată ca lipsită de importanță în cadrul cercetării lingvistice. Această reinventare a domeniului a generat apariția a numeroase lucrări apreciate atât de către lingviști, cât și de către specialiștii din domeniul predării limbilor străine, ca urmare a îmbinării metodei contrastive cu beneficiile aduse de apariția corpusului de texte.

1. Lingvistică contrastivă, studiu contrastiv, analiză contrastivă

1.1. Delimitări conceptuale

Este necesară clarificarea distincției dintre sintagmele *studiu*, *analiză* și *lingvistică contrastivă*, sintagme folosite pentru a denumi domeniul, metoda și lucrările cu caracter contrastiv. Astfel, în literatura de specialitate, distingem trei sintagme diferite cu privire la preocupările cercetării de tip contrastiv. Sintagma *lingvistică contrastivă* denumește întreg domeniul de cercetare (Krzyszowski 1990: 11), ca direcție distinctă față de *lingvistica istorică*, *lingvistica comparată* etc. Sintagma *analiză contrastivă* ține de procesul propriu-zis și de metoda folosită de către cercetător în studierea divergențelor dintre limbi (Krzyszowski 1990: 11). Când se utilizează sintagma *studiu contrastiv*, aceasta reprezintă, de fapt, o expresie generică (Krzyszowski 1990: 11) folosită pentru a denumi o lucrare realizată cu ajutorul metodei de *analiză contrastivă*, fapt care o încadrează în domeniul larg al *lingvisticii contrastive*.

1.2. Modalități de definire

În 1968, Charles Ferguson vorbește despre *analiza contrastivă* ca fiind fundamentală în procesul de descriere a unei limbi (Ferguson 1968: 101). Ea este definită drept o modalitate de investigare a limbii orientată în special înspre lingvistica aplicată, înspre domeniul tehnicii

traducerii și a predării limbilor străine, menită să identifice punctele de divergență dintre două limbi cu scopul de a facilita asimilarea limbii străine. Studiul contrastiv nu trebuie confundat cu metoda comparativă de analiză a două etape din istoria aceleiași limbi, metodă utilizată în lucrările de lingvistică istorică (Crystal 2008: 112).

Routledge Dictionary (1998: 250) identifică *analiza contrastivă* cu *lingvistica contrastivă*¹. Autorii definesc *analiza contrastivă* ca ramură a lingvisticii preocupată de studiul comparativ sincron al limbilor sau dialectelor, punându-se accent pe identificarea diferențelor dintre acestea și diferențiindu-se clar de *lingvistica comparată* care are caracter diacronic.

1.3. Tipuri de studii contrastive

În conferința de la Washington din 1968, lingvistul Charles Ferguson distinge, în funcție de segmentul de limbă care se cere a fi comparat contrastiv, fie cu același segment (din punctul de vedere al plasării în timp) dintr-o altă limbă, fie cu alte segmente succesive din aceeași limbă, două tipuri de *analiză contrastivă*: *analiza a două sau mai multe limbi surori* cu scopul identificării punctelor de convergență și divergență dintre acestea și *analiza nivelurilor din interiorul aceleiași limbi* cu scopul observării schimbărilor și evoluției structurilor lexicale, gramaticale etc., din cadrul limbii respective (Ferguson 1968: 101). Lingvistul identifică astfel, lingvistica comparată cu o lingvistică contrastivă preocupată de analizarea diverselor stadii din cadrul uneia și aceleiași limbi.

Distincția între mai multe tipuri de studii contrastive este făcută și în funcție de caracterul acestora. Discuțiile legate de specificul exclusiv teoretic sau exclusiv aplicat al lingvisticii contrastive au sfârșit prin identificarea, în cadrul domeniului, a două tipuri de studiu contrastiv. Astfel, lingvistul de origine polonă, Jacek Fisiak elaborează o împărțire a studiilor contrastive în: *studii contrastive teoretice generale* și *studii contrastive aplicate generale* (Fisiak 1970: 88-89). Ulterior, atât Fisiak, cât și alți lingviști vor reveni asupra acestei probleme și o vor dezvolta concentrându-și atenția pe *necesitatea distincției între scopurile* celor două tipuri identificate. Astfel ei disting între *analiza contrastivă ca furnizor de modele lingvistice obținute prin compararea și confruntarea limbilor* și *analiza contrastivă ca instrument pedagogic în asimilarea limbilor străine* (Fisiak 1990: 5).

1.4. Istoricul evoluției metodei în studiile contrastive existente

Din punctul de vedere al preocupărilor, *lingvistica contrastivă* reprezintă unul dintre domeniile care studiază limbile prin comparație, cu accent pe diferențele dintre acestea. Lingvistul polonez, Tomasz Krzeszowski (1990: 9), afirmă că există mai multe metode de comparație a limbilor, și anume „lingvistica istorică”, „lingvistica tipologică”, însă și mai recenta „lingvistică contrastivă care se referă la un alt tip de comparație: prin observarea și descrierea asemănărilor și deosebirilor dintre limbi în defavoarea grupării acestora din punct de vedere genealogic sau tipologic”.

Cu privire la situarea *lingvisticii contrastive* în cadrul domeniului *lingvisticii generale*, au existat o serie de controverse privind caracterul exclusiv aplicat al acesteia. Părerile au fost diverse și numeroase, iar criticile s-au îndreptat în mare parte împotriva acestui aspect aplicat al domeniului, fără o fundație teoretică pe care să se bazeze. A urmat astfel o serie de conferințe și dezbateri pe tema lingvisticii contrastive și a utilității sale ca domeniu de cercetare lingvistică în Washington, sub conducerea lui James Alatis, în Poznan, sub conducerea lui Jacek Fisiak și în Zagreb, sub conducerea lui Rudolf Filipovic.

Din rândul lingviștilor polonezi care susțin caracterul complex al *lingvisticii contrastive* în cadrul conferințelor de la Poznan, remarcabilă este, mai ales, contribuția lui Jacek Fisiak, care încearcă clarificarea statutului acesteia, după ce fusese definită superficial

¹ Terminologia este preluată din *Routledge Dictionary* (1998: 250): „contrastive analysis (also contrastive linguistics)”.

ca simplă ramură a lingvisticii preocupată de compararea limbilor. Fisiak subliniază faptul că scopul prioritar al unei analize contrastive este acela de a evidenția diferențele dintre elementele comparate în defavoarea asemănărilor (Fisiak 1981: 1).

Cercetătorul restabilește originea lingvisticii contrastive mult înaintea momentului anilor '50-'60, moment ce era deja recunoscut și asumat de către cercetătorii americani (Fisiak 1981: 1)². Fisiak încearcă să justifice neglijarea acestei arii de cercetare în lucrările de lingvistică teoretică prin tendința generală a lingviștilor de a asocia a lingvistica contrastivă cu domeniul didacticii (Fisiak 1981: 1-2).

El reproșează ignoranța cu care a fost tratată evoluția lingvisticii contrastive înregistrată prin lucrările realizate în Europa și, în special, în estul continentului, ignoranță care, împreună cu scăderea și chiar dispariția totală a publicațiilor de pe teritoriul american în perioada de după anii '70, a dus la apariția criticilor adresate lingvisticii contrastive catalogată drept o ramură ce aparține exclusiv lingvisticii aplicate (Fisiak 1981: 1). Cercetătorul subliniază tocmai caracterul predominant teoretic al primelor lucrări de lingvistică contrastivă. Chiar dacă nici caracterul aplicativ nu a fost în totalitate neglijat, acesta a ocupat, însă, o poziție de interes inferior în studiile sfârșitului de secol al XIX-lea și începutului secolului al XX-lea. Fisiak face o incursiune în istoricul lucrărilor cu caracter contrastiv teoretic și afirmă:

„Interestingly enough, the first published studies were predominantly theoretical in orientation (Grandgent 1892; Viător 1894; Passy 1912; Baudouin de Courtenay 1912; Bogorodickij 1915). The applied aspect was not totally neglected (e. g., Viător 1903) but was accorded a more peripheral importance. Theoretically oriented contrastive studies were continued from the late twenties throughout the interwar period by Prague School linguists. (...) The second world war aroused great interest in foreign language teaching in the United States where unlimited funds and enormous efforts were spent on the working out of most effective and economical methods and techniques of teaching. Contrastive studies were recognized as an important part of foreign language teaching methodology and, as a result, more applied relevance was assigned to CL (Fries 1945). Nonetheless, interesting theoretical proposals were still advanced (e. g., Trager 1949). Yet, as has been pointed out by Sajavaara (1977: 10), «the theoretical objectives were almost entirely forgotten in the wake of Weinrich's (1953) and Lado's (1957) work»” (Fisiak 1981: 1).

Conform lui Tomasz Krzeszowski (1990: 10), care sprijină ideea caracterului dual al lingvisticii contrastive conform căruia orice studiu de lingvistică aplicată este dependent de un fundament teoretic pe baza căruia se construiește, reușita unui astfel de studiu fiind rezultatul unei teorii bine aplicate și al unor ipoteze și concepte înțelese și utilizate adecvat de către lingvistul contrastivist³ în cercetarea sa.

O altă contribuție europeană mai recentă este cea a lui Carl James, lingvist britanic, care pune problema apartenenței analizei contrastive la lingvistica „pură” sau la lingvistica „aplicată”⁴. El admite o interdependență a celor două tipuri, pe baza afirmațiilor lui Corder, conform căruia, existența lingvisticii „aplicate” este condiționată de existența lingvisticii „pure”. El cataloghează lingvistica contrastivă drept o tehnologie bazată pe lingvistică pură (James 1997: 5).

În spațiul american, despre *lingvistica contrastivă* s-a vorbit în general, în relație cu predarea și învățarea limbilor străine. În cadrul celei de-a 19-a *Dezbateri anuale de lingvistică și studii ale limbii* de la Universitatea din Georgetown, Washington, desfășurată pe tema

² „Contrastive Linguistics, however, has much longer roots than the fifties or even forties of the present century. Although it was not called so until 1941 (Whorf), it goes back at least to the last decade of the 19th century and the beginning of the 20th century”.

³ Sintagma este preluată din Carl James (1997: 1): „the book is concerned with a branch of linguistics called Contrastive Analysis, the practitioners of which we shall call 'contrastivists'”.

⁴ Conform intitulării capitolului 1.3. *CA as 'Pure' or 'Applied' Linguistics* din James 1997: 5.

lingvisticii contrastive și a implicațiilor sale pedagogice, în anul 1968, Robert Lado, decanul Universității gazdă și autorul primului manual de lingvistică contrastivă⁵ de pe teritoriul Statelor Unite, *Linguistics across Cultures*, afirmă că lingvistica contrastivă se preocupă de compararea ineficientă a structurilor de suprafață până când gramatica generativ-transformațională a oferit perspectiva asimilării structurilor de adâncime universale din limbă înainte de analizarea diferențelor dintre structurile de suprafață (Lado 1968: 123-125).

Astăzi, lingvistica contrastivă cunoaște un nou avânt în materie de studii publicate. Vom vedea, în secțiune destinată relației dintre lingvistica contrastivă și corpusul de text, cum acesta din urmă a influențat, într-un anumit grad, o reinventare și o reabordare a analizei contrastivă bazată pe grupuri de texte preluate din limbile avute în vedere.

2. Corpusul de text

2.1. Modalități de definire

Instrument de lucru utilizat în lingvistică, *corpusul lingvistic* este definit drept „a collection of texts or parts of texts upon which some general linguistic analysis can be conducted” (Meyer 2004: xi). Obiectivul principal al alcătuirii și utilizării corpusului de text este acela de a susține teoria limbii cu exemple concrete și autentice (Stubbs 2004: 106).

Nefiind o ramură a lingvisticii sau o formă a lingvisticii aplicate în sine, corpusul de text a fost definit drept „an empirical approach to studying language, which uses observations of attested data in order to make generalizations about lexis, grammar, and semantics” (Stubbs 2004: 107). Corpusul de texte poate servi ca resursă lingvistică sau ca instrument de prelucrare a limbii, oferind avantajul folosirii de date de limbă autentică.

2.2. Tipuri de corpus lingvistic

Tipurile de corpus lingvistic se stabilesc în funcție de următoarele criterii: *cantitate*, *temporalitate*, *modalitate*, *conținut* și *comparabilitate* (cf. Cristea 2004: 4).

Dacă ne raportăm la *factorul istoric*, distingem două tipuri de corpusuri, condiționate de momentul apariției și dezvoltării lor: „corpusuri *pre-electronice* și *electronice*” (Meyer 2008: 1).

În strânsă legătură cu factorul istoric, menționăm *criteriul cantității*, dat fiind faptul că numărul de elemente conținute de un corpus depinde radical de metoda de colectare și ordonare a acestora. Astfel, dacă în corpusurile de început numărul de cuvinte era „adeseori limitat, ca dimensiune, la un milion” (Adolphs & Phoebe 2011: 598) din cauza posibilităților tehnologice ale epocii, corpusuri substanțiale au început să se construiască din 1980. Astfel, astăzi, „pentru a fi reprezentativ pentru o limbă, un corpus nu poate fi mai mic de 50 de milioane de cuvinte” (Cristea 2004: 4).

În funcție de *modalitatea* în care se realizează corpusul (*criteriul modalității*), putem vorbi despre *colecții de texte scrise* în opoziție cu *înregistrări de vorbire* (Sinclair, Ball 1995; Teubert 1997 apud. Cristea 2004: 4), iar în funcție de *tipul de text colectat* (*criteriul conținutului*), în cele mai multe lucrări de specialitate sunt recunoscute: corpusurile *specializate* și corpusurile *generale*⁶. *Corpusul specializat* (special⁷) include texte reprezentative pentru situații particulare, pentru un anumit registru al limbii sau o anumită arie lingvistică (Adolphs & Phoebe 2011: 597-598), în timp ce *corpusul general* (de referință⁸) include o diversitate de texte de referință reprezentând resurse în cadrul unei cercetări (Adolphs & Phoebe 2011: 598).

În afară de aceste tipuri majore, se vorbește și despre subtipuri de corpus: în funcție de *criteriul temporalității* se vorbește despre *corpusuri istorice*, *corpusuri de control* (monitor) și

⁵ Subscriem afirmației lui Alatis 1968: 2.

⁶ Acesta din urmă este denumit și „*multi-purpose corpora*” (Ludeling & Kyto 2008: x).

⁷ Cf. Cristea 2004: 4: „corpusuri speciale (create pentru a satisface un anumit scop)”.

⁸ Cf. Cristea 2004: 4: „corpusuri de referință (reprezentative pentru o limbă, adună texte care exprimă limbajul scris ca și cel vorbit, limbajul formal și cel informal reprezentând diverse straturi sociale și situaționale)”.

corpusuri atemporale, iar în funcție de *criteriul comparabilității* distingem între *corpusuri paralele* (care aparțin unei categorii mai mari de corpusuri multilingve aflată în opoziție cu categoria corpusurilor monolingve⁹) și *corpusuri de studiu* (Adolphs & Phoebe 2011: 598; Cristea 2004: 4).

2.3. Istoricul evoluției și utilizării corpusului de text

Metoda corpusului de text implică un volum masiv de unități lexico-gramaticale, care trebuie ordonate și reactualizate în vederea facilitării unui acces constant și simplificat. Simplificarea înseamnă evoluție și se produce la nivelul modului de acces la aceste corpusuri. Evoluția implică elemente de modernitate și tehnologizare, iar acest aspect asociază corpusul modern cu tehnologia computerizată¹⁰. Cristea (2004: 3) afirmă că „apariția corpusurilor electronice, cu toată tehnologia aferentă de adnotare și interpretare a lor, a constituit o adevărată cotitură în tehnologia limbajului”. Datorită faptului că „milioane de cuvinte pot fi căutate în câteva secunde pentru a obține o vastă informare despre frecvența cuvintelor și combinarea cuvintelor” (Cook 2003: 73), corpusul lingvistic „a generat o evoluție atât de extraordinară în ultimele decade” (Cook 2003: 73). În ciuda acestui aspect, studiul corpusului s-a dezvoltat mult înaintea aportului adus de tehnologia computerizată¹¹, însă corpusul modern computerizat a apărut pentru prima dată în 1960, odată cu publicarea, de către Universitatea Brown din SUA, a corpusului american *Brown*, bazat pe engleza americană scrisă (Stubbs 2004: 111), a corpusului de engleză vorbită *London-Lund* și a corpusului bazat pe engleza britanică scrisă *Lancaster-Oslo/Bergen* (Adolphs & Phoebe 2011: 598).

Corpusurile moderne au debutat prin dezvoltarea a două proiecte de dimensiuni însemnate, în 1980 și 1990, și anume: „The Collins and Birmingham University International Language Database (COBUILD) and The British National Corpus (BNC)¹²” (Adolphs & Phoebe 2011: 598). Necesitatea întăririi teoriei cu dovezi concrete și reale a dus la dezvoltarea și creșterea numărului de corpusuri¹³. Câteva exemple de corpusuri importante de dimensiuni însemnate includ: *Cambridge International Corpus* (CIC), *Longman Corpus Network*, *Oxford English Corpus*, *International Corpus of English* (ICE), *American National Corpus* (ANC), *Corpus of Contemporary American English* (COCA)¹⁴, *Das Deutsche Referenzkorpus* (DeReKo)¹⁵, *Das Digitale Wörterbuch der deutschen Sprache* (DWDS)¹⁶ și pot fi consultate în format electronic gratuit sau taxat, pe internet¹⁷.

3. Relația dintre corpusul de text și analiza contrastivă

⁹ Cf. Cristea 2004: 4

¹⁰ Conform afirmației lui Stubbs (2004: 107), „since corpus study gives priority to observing millions of running words, computer technology is essential”.

¹¹ Pentru o abordare detaliată a contribuției corpusului la realizarea lucrărilor însemnate precum *Biblia*, dicționare, apărute de-a lungul timpului, se poate consulta Stubbs 2004: 109-111, Meyer 2008: 1 și Johansson 2008: 33 s. u.

¹² Accesat la <http://www.natcorp.ox.ac.uk/>.

¹³ Dan Cristea afirmă că “orice teorie lingvistică azi trebuie susținută de o evaluare care să se ancoreze într-un corpus semnificativ de exemple. Corpusurile și metodele de evaluare au devenit atât de esențiale în lingvistica contemporană încât au început să fie organizate importante conferințe internaționale specific orientate pe această problematică. Astfel LREC (*Language Resources and Evaluation Conference*), seria de conferințe bianuale lansată în 1998 de Antonio Zampolli în șase ani a crescut atât de mult în importanță încât ediția din 2004 a avut peste 800 de participanți, cele șase volume cu lucrări tipărite însumând 2240 de pagini, iar în paralel cu conferința mare au mai fost organizate încă 18 ateliere de lucru” (Cristea 2004: 3-4).

¹⁴ Cf. Adolphs & Phoebe 2011: 598-599, unde poate fi consultată o listă completă a principalelor corpusuri derulate după 1980.

¹⁵ Poate fi accesat la adresa <http://www1.ids-mannheim.de/kl/projekte/korpora/>.

¹⁶ Poate fi accesat la adresa <http://www.dwds.de>.

¹⁷ Pentru accesul la o bază completă a corpusurilor de dimensiuni însemnate, se poate consulta pagina web <http://corpus.byu.edu> (accesat la 5.03.2014).

Reactualizarea domeniului lingvisticii contrastive se realizează în jurul anilor '90 în relație directă cu dezvoltarea metodei de lucru cu corpus lingvistic, metodă care oferă o nouă perspectivă asupra necesității și a modalității utilizării analizei contrastive. În acest sens, Josef Schmied afirmă următoarele:

Comparing languages has a long tradition and although it played a major role in the development of (historical) philology in the 19th century, it was largely neglected during the first half of the 20th century. Contrastive linguistics had a short boom during the 1960s and 1970s, when it appeared attractive for applied purposes. (...) But the problem of finding a „tertium comparationis” for translations and the lack of predictive power (of learners' errors) led to widespread disillusionment. Since the mid-1990s however, corpus-based contrastive work has shed new light on old contrastive linguistic issues and generated new questions in structural analysis as well as typological and stylistic perspectives (Schmied 2009: 1142).

Relația dintre lingvistica contrastivă și metoda corpusului lingvistic nu duce la crearea unei noi discipline, ci la reconsiderarea unei discipline deja existente, însă neexploatăată suficient la momentul constituirii. Josef Schmied (2009: 1142) afirmă că prin combinarea metodologiei corpusului cu lingvistica contrastivă s-a ajuns la afirmarea unei noi tendințe în materie de studii contrastive bazate pe corpusuri de texte.

Aducând o chestiune de noutate în compararea limbilor, „corpusurile bilingve furnizează evidențe ale asemănarilor și diferențelor dintre două limbi. Ele fac posibilă realizarea studiilor contrastive bazate pe text, în timp ce studiile contrastive tradiționale se concentrau frecvent pe o comparație între sistemele abstracte ale limbii sau pe părți ale sistemelor limbii, fără raportare la texte reale” (Johansson & Hofland 1993: 25).

Fiind clasificate în două categorii (originale din fiecare limbă puse în paralel și originale dintr-o limbă puse în paralel cu traducerile lor în limba de contrast)¹⁸, „corpusurile paralele reprezintă o sursă însemnată de informații; de fapt, ele au reprezentat un motiv principal pentru relansarea lingvisticii contrastive în anii '90” (Salkie 1999).

Ideea necesității utilizării corpusului în metodele de lucru ale lingvisticii contrastive este exprimată înainte de momentul anilor '90. Necesitatea corpusurilor de texte autentice este anticipată de către lingvistul Rudolf Filipovic, care justifică neajunsurile metodei analizei contrastive utilizate de o serie de studii contrastive apărute până la acel moment prin absența adoptării unui corpus adecvat. Lingvistul enumeră proiectele care „nu evaluează utilizarea unui corpus” (Filipovic 1984: 109), după cum urmează: proiectul german-englez - PAKS coordonat de profesorul Nickel, proiectul german-englez din Mainz coordonat de profesorul Carstensen, proiectul polonez-englez coordonat de către profesorul Fisiak, proiectul maghiar-englez coordonat de profesorii Hegedus, Dezso și Stephanides și proiectul englez-român coordonat de profesorii Tatiana Slama-Cazacu și Dumitru Chițoran¹⁹. Filipovic subliniază că proiectele amintite au folosit un fel de corpus, însă niciunul dintre ele nu a folosit un corpus standard²⁰.

Concluzii

Reafirmarea metodei de analiză contrastivă îmbinată cu utilizarea de corpusuri de texte autentice a dus la creșterea numărului de lucrări cu caracter contrastiv apărute în ultima

¹⁸ Conform lui Johansson și Hofland (1993: 25), „când vorbim despre un corpus bilingv sau multilingv, ne putem referi la două lucruri diferite: un corpus constituit din texte originale și traducerile lor; un corpus constituit din texte originale paralele din două sau mai multe limbi”(t.n.).

¹⁹ Descrierea succintă a proiectelor are scopul de a sublinia lipsa existenței unui corpus de bază în aplicarea metodei analizei contrastive și se regăsește în articolul lui Rudolf Filipovic, 1984: 109-110.

²⁰ “The corpus can be used in comparative studies in which it is necessary to have the same collection of data for each language. Standard can mean that the corpus is suitable for further work preparing and presenting other data in English and other languages” (Filipovic 1984: 111).

periodă, precum și la finalizarea unor proiecte contrastive începute. Pe teritoriul românesc, proiectul început și coordonat în anii '70 de către profesorii Dumitru Chițoran și Tatiana Slama-Cazacu la Universitatea din București fusese întrerupt în perioada de declin a lingvisticii contrastive. Lucrările din cadrul proiectului *The Romanian-English Contrastive Analysis* au fost reluate și completate și sunt publicate în volumul *Contrastive Studies in English and Romanian*, apărut în 2013. Totodată, notabilă este și creșterea însemnată a numărului tezelor de doctorat apărute atât pe teritoriu românesc, cât și la nivel mondial, teze concretizate în forma studiilor contrastive între două sau mai multe limbi.

Bibliografie

Adolphs & Phoebe 2011 = Svenja Adolphs and Phoebe M. S. Lin, "Corpus linguistics" în James Simpson, *The Routledge Handbook of Applied Linguistics*, London: Routledge Taylor & Francis Group, 2011.

Cook 2003 = Cook, Guy, *Applied Linguistics*, Oxford: Oxford University Press, 2003.

Cristea, 2004 = Cristea, Dan, „Resurse lingvistice și tehnologia limbajului. Cazul limbii române”, Conferință prezentată la Filiala Iași a Academiei Române în cadrul „Prelegerilor Academiei”, 28 februarie 2004.

Crystal 2008 = Crystal, David, *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Sixth edition, Blackwell Publishing, 2008.

Ferguson 1968 = Ferguson, Charles A., "Contrastive Linguistics and Language Development" în *Alatis*, 1968, p. 101-112.

Filipovic 1984 = Filipovic, Rudolf, "The primary data for CA" în *Fisiak*, 1984, p. 105-118.

Fisiak 1970 = Fisiak, Jacek, "The Poznan Polish - English Contrastive Project" în *Zagreb Conference on English Contrastive Projects, 7-9 December 1970. Papers and Discussion. Studies 4. The Yugoslav Serbo-Croatian-English Contrastive Project* (p. 87-96), editor Rudolf Filipovic.

Fisiak 1981 = Fisiak, Jacek, *Theoretical Issues in Contrastive Linguistics*, Amsterdam: John Benjamins B. V., 1981.

Fisiak 1990 = Fisiak, Jacek, *Further Insights into Contrastive Analysis*, Amsterdam: John Benjamins B. V., 1990.

James 1997 = James, Carl, *Contrastive Analyses*, Harlow: Longman, 1981, 14th impression 1997.

Johansson & Hofland 1993 = Johansson, Stig; Hofland, Knut, „Towards an English-Norwegian parallel corpus" în Fries U., Tottie, G.; Schneider, P., *Creating and using English language corpora*, Amsterdam și Atlanta, GA: Rodopi, 1993.

Krzeszowski 1990 = Krzeszowski, Tomasz P., *Contrasting Languages: The Scope of Contrastive Linguistics*, Berlin: Mouton De Gruyter, 1990.

Lado 1968 = Lado, Robert, "Contrastive Linguistics in a Mentalistic Theory of Language Learning" în *Alatis*, 1968, p. 123-135.

Ludeling & Kyto 2008 = Ludeling, Anke; Kytö, Merja, *Corpus Linguistics: An International Handbook*, Volume 1, Walter de Gruyter, 2008.

Meyer 2004 = Meyer, Charles F., *English Corpus Linguistics. An Introduction*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Meyer 2008 = Meyer, Charles F., "Origin and history of corpus linguistics - corpus linguistics vis-à-vis other disciplines" în Ludeling & Kyto 2008, p. 1-14.

Routledge 1998 = *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*, London, 1998.

Salkie 1999 = Salkie, Raphael „How can linguists profit from parallel corpora?": <http://stp.lingfil.uu.se/pks99/synopsis/Salkie.html> (accesat 24.02.2014).

Schmied 2009 = Schmied, Josef, „Contrastive corpus studies” în *Corpus Linguistics: An International Handbook*, Volum 2, editat de Anke Lüdeling, Merja Kytö, Walter de Gruyter, 2009.

Stubbs 2004 = Stubbs, Michael, „Language Corpora” în Alan Davies, Catherine Elder, *The Handbook of Applied Linguistics*, Blackwell Publishing, 2004.

Mulțumiri / Acknowledgments

*Această lucrare a fost publicată cu sprijinul financiar al proiectului „Sistem integrat de îmbunătățire a calității cercetării doctorale și postdoctorale din România și de promovare a rolului științei în societate”, POSDRU/159/1.5/S/133652, finanțat prin Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.